

Keskkonnaministeerium
Narva mnt 7a
15172 Tallinn

Teie 23.03.2020

Meie 14.04.2020 nr 4/89

Arvamuse avaldamine uue ringmajanduse tegevuskava kohta

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (edaspidi: Kaubanduskoda) tänab Keskkonnaministeeriumit võimaluse eest avaldada arvamust Euroopa Komisjoni teatise „Uus ringmajanduse tegevuskava Puhtama ja konkurentsivõimelisema Euroopa nimel“ kohta. Järgnevalt esitame oma tagasiside ringmajanduse tegevuskava kohta.

1. Mõjude analüüs

Hetkel näeme ringmajanduse tegevuskavas mitmeid meetmeid, mille puhul on vaja teha täiendavaid analüüse ja hinnata nende mõju. Rõhutame, et tegevuskavas sisalduvate meetmete väljatöötamisele peab eelnema mõjude analüüs. Lisaks keskkonnamõjule tuleb arvestada ka muid mõjusid, näiteks majanduslikke mõjusid. Seega tuleb Komisjonil leida mõistlik tasakaal keskkonna ja sotsiaalmajanduslike mõjude vahel. Uus ringmajanduse tegevuskava peaks parandama Euroopa ettevõtete konkurentsivõimet, mitte vähendama.

Kindlasti tasub iga meetme väljatöötamise puhul mõelda, kas see toob ikka loodetud kasu. Näiteks kui pakendite koostist muuta lihtsamaks, vähendades erinevaid materjale ja polümeere, siis võib see lühendada toote säilivust ja müügiperioodi, mille tulemusena võib suureneda pakendite kogus ja riknenud toodete kogus.

2. Osapoolte kaasamine

Peame väga oluliseks, et Komisjon kaasaks ettevõtjaid ja nende esindusorganisatsioone tegevuskavas sisalduvate meetmete väljatöötamisse. Samuti on oluline, et Keskkonnaministeerium kaasaks Eesti ettevõtjaid ka edaspidi nii ringmajanduse tegevuskava kui ka selles sisalduvate meetmete väljatöötamisse. Seda olukorras, kus tegemist on Euroopa Liidu ülese meetmega kui ka siseriiklike meetmete puhul.

3. Meetmete rakendamise tähtaeg

Komisjon peab nägema ette mõistliku üleminekuaja, et erinevad osapooled, sh ettevõtjad jõuaksid vajalikke ettevalmistusi teha uute nõuete rakendamiseks. Samuti on oluline, et kõikide nõuete rakendamise tähtaeg ei langeks lühikesele ajaperioodile.

4. Toetused

Ringmajanduse tegevuskavas sisalduvate meetmete elluviimiseks peavad ettevõtjad tegema suuri investeeringuid. Seetõttu peame väga oluliseks, et Komisjon ja Eesti riik näeb ette ka erinevaid toetuskeeme, näiteks toetused investeeringuteks ning teadus- ja arendustegevuseks.

5. Toodete parandamise õigus

Toetame toodete parandamisõiguse kehtestamist. Toimiv parandamise süsteem on ühtaegu nii keskkonnasõbralik kui ettevõtlust toetav. Eelkõige saavad sellest kasu kohalikud väikeettevõtted, kelle tegevusvaldkonnaks on erinevate parandustööde tegemine. Samas tuleb Komisjonil parandamisõiguse kehtestamisel teha tihedat koostööd ka tööstusettevõtetega, et neil oleks piisavalt aega uute nõuetega kohanemiseks. Toetame lähenemist, et toodete parandamise õigus kehtestatakse järkjärgult erinevate tootegruppide lõikes. Esimeses etapis võiks alustada elektroonikaseadmetest, sealhulgas mobiiltelefonid ning tahvel- ja sülearvutid.

6. Keskkonnahoidlikud riigihanked

Kaubanduskoda toetab Komisjoni ettepanekut kehtestada keskkonnahoidlike riigihangete kohustuslikud miinimumkriteeriumid. Leiame, et Komisjon võiks miinimumnõuded kehtestada võimalikult kiiresti. Lisaks tuleb panna rõhku ka riigiasutuste ja kohalike omavalitsuste koolitamisele, et nad oskaksid keskkonnahoidlikke riigihankeid läbi viia. Keskkonnahoidlike riigihangete läbiviimine aitab tekitada nõudlust keskkonnahoidlike teenuste ja toodete vastu ning samas suurendab nii ettevõtjate, avaliku sektori kui ka laiemalt kogu ühiskonna keskkonnaalast teadlikkust.

7. Korduskasutatavad ja ringlussevõetavad pakendid

Tegevuskavas on kirjas, et Komisjon plaanib kasutusele võtta meedet, mille kohaselt tuleb pakend kavandada nii, et see oleks korduskasutatav ja ringlussevõetav. Juhime tähelepanu sellele, et teatud valdkondades ei ole mõistlik kasutusele võtta korduskasutatavaid või ringlussevõetavaid pakendeid. Tuleb arvestada sellega, et rahvatervise huvides saabki teatud pakendeid kasutada vaid ühekordselt ja neid ei ole võimalik enam uuesti ringlusesse võtta. Näiteks haiglates kasutatavate desinfektsioonivahendite ja ravimite pakendite peamiseks taaskasutustoiminguks jääb ka edaspidi nende põletamine.

8. Jäätmete liigiti kogumise süsteemid

Komisjon teeb tegevuskavas ettepaneku ühtlustada jäätmete liigiti kogumise süsteeme. Komisjon plaanib ettepanekus käsitleda eelkõige kõige tõhusamaid liigiti kogumise mudelite kombinatsioone, liigiti kogumise kohtade paiknemise tihedust ja juurdepääsetavust, sealhulgas avalikes kohtades, võttes arvesse piirkondlikke ja kohalikke tingimusi nii linnades kui ka äärepoolseimates piirkondades. Kaubanduskoda ei pea mõistlikuks jäätmete liigiti kogumise süsteemide ühtlustamist. Iga liikmesriik peab saama ise otsustada, kuidas on kõige efektiivsem jäätmeid kokku koguda. Oluline on tagada, et iga liikmesriik täidab EL-s kehtivaid jäätmete liigiti kogumisega seotud eesmärgi, kuid jäätmete kogumine võib toimuda erineval viisil, arvestades iga liikmesriigi eripäradega. Komisjon ei peaks hakkama lõhkuma liikmesriikide jäätmete kogumise süsteemi, mis on ajalooliselt välja kujunenud ja täidab oma eesmärgi.

9. Jäätmete eksport

Peame väga õigeks ja oluliseks võitlust ebaseaduslike jäätmesaadetiste vastu. EL ei tohi jätta oma jäätmeprobleemi kolmandate riikide lahendada ega muutuda selles küsimuses

nendest riikidest sõltuvaks. Samas ei pea me õigeks kohustada liikmesriike ja ettevõtjaid kõiki jäätmeid kohapeal ümber töötama. Näiteks radioaktiivsete jäätmete puhul ei pruugi see võimalikuks osutuda. Jäätmete ekspordi võimalused, arvestades turumajanduse põhimõtteid, peavad säilima.

10. Ühise laadija kasutuselevõtmine

Hindame väga positiivseks ja kiiret efekti andvaks reguleerivaid meetmeid mobiiltelefonide ja samalaadsete seadmete laadijate kohta, sealhulgas eriti ühise laadija kasutuselevõtmist, laadimisjuhtmete vastupidavamaks muutmist ning stiimuleid selleks, et uusi seadmeid ostes ei oleks vaja osta uusi laadijaid.

11. Ringmajanduse tegevuskava koostamise edasilükkamine

Teeme ettepaneku lükata seoses koroonakriisiga edasi ringmajanduse tegevuskava väljatöötamine. Hetkel on ettevõtjate kogu tähelepanu suunatud sellele, kuidas kriis üle elada ning muud teemad ei ole fookuses. Ringmajanduse tegevuskava arutelu võiks jätkuda pärast koroonakriisi möödumist. Palume Eesti riigil vastavasisuline ettepanek teha Euroopa Komisjonile.

Loodame, et peate võimalikuks Kaubanduskoja tagasisidet arvesse võtta Eesti riigi seisukohtade kujundamisel.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Mait Palts

Peadirektor

Koostanud: Marko Udras marko.udras@koda.ee 6040070